

MIGRAȚIA ȘI RADICALIZAREA - O ANALIZĂ A COMPLEMENTARITĂȚII DINTRE CELE DOUĂ FENOMENE

MIGRATION AND RADICALIZATION - AN ANALYSIS OF THE COMPLEMENTARITY BETWEEN THE TWO PHENOMENA

*Căpitan drd. Vlad MIU**

Rezumat: Acest articol examinează relația complementară dintre migrație și radicalizare, contestând legătura causală adesea presupusă dintre cele două. Bazându-se pe analiza literaturii de specialitate în domeniu, am putut argumenta distincția între cauzele structurale ale migrației, cum ar fi conflictele, guvernarea deficitară și inegalitatea economică, și contextele socio-politice care pot favoriza radicalizarea. Cercetarea prezintă faptul că migrația în sine nu duce în mod inherent la comportamente extremiste. Mai degrabă, radicalizarea tinde să apară atunci când migranții se confruntă cu excluziunea, marginalizarea, precaritatea juridică și stigmatizarea în cadrul societăților gazdă. Aceste condiții sunt frecvent intensificate de politicile de migrație securizate care tratează migranții ca amenințări la adresa securității, mai degrabă decât ca indivizi cu drepturi și potențial.

Cuvinte cheie: migrație, radicalizare, globalizare, securitate, politici publice, Europa.

Abstract: This article examines the complementary relationship between migration and radicalization, challenging the often assumed causal link between the two. Drawing on a review of the literature in the field, I have argued for a distinction between structural causes of migration, such as conflict, poor governance and economic inequality, and socio-political contexts that can foster radicalization. The research shows that migration itself does not inherently lead to extremist behavior. Rather, radicalization tends to occur when migrants face exclusion, marginalization, legal insecurity and stigmatization within host societies. These conditions are frequently exacerbated by secure migration policies that treat migrants as security threats rather than as individuals with rights and potential.

Keywords: migration, radicalization, globalization, security, public policies, Europe.

Introducere

În ultimele decenii, discrepanța dintre lumi s-a accentuat cu rapiditate. Diferențele economice au devenit din ce în ce mai mari, iar accesul la educație, satisfacerea nevoilor de bază și siguranța indivizilor în unele zone ale lumii au devenit un privilegiu de care nu mulți pot beneficia. Acest context nefavorabil, alături de politicile de globalizare, au făcut ca migrația să se accentueze.

* Universitatea Națională de Apărare „CAROL I”, Școala Doctorală, email: vlad.miu14@gmail.com

Pe lângă numărul de imigranți care sunt influențați de factorii economici și caută un trai mai bun, exista un număr îngrijorător de mare de emigranți care sunt nevoiți să își părăsească țara natală din cauza conflictelor armate, a lipsei hranei și în unele cazuri chiar și a apei. Acești emigranți își riscă de multe ori chiar și viața în încercarea de a ajunge într-o societate mai dezvoltată care să le asigure posibilitatea unui trai decent, traversând granițele de multe ori ilegal. Persoanele aflate în această situație sunt vulnerabile, iar integrarea acestora în noile societăți sau medii nu se realizează întotdeauna cu ușurință, expunându-le la noi provocări, precum discriminarea, marginalizare, alienarea socială, ș.a.

Această schimbare afectează atât statele care primesc migranți, cât și migranții în sine. După cel de-al Doilea Război Mondial, statutul de refugiat a fost creat pentru a ajuta la corectarea unei situații în care milioane de oameni își părăsiseră țările de origine în căutarea protecției.¹

Astăzi, statutul de refugiat și azilul sunt erodate. Repatrierea refugiaților este rar întâlnită, iar de cele mai multe ori aceștia sunt mai greu acceptați de țările terțe. Astfel, o parte dintre ei trăiesc în tabere aflate în spații liminale în afara orașelor principale și au viață în umbră fără un statut recunoscut de societate. O parte din tratamentul aplicat migranților este bine documentat: cuști în America, tabere în afara Australiei, copii care trăiesc pe străzi în Europa.²

Acest context poate determina apariția pârghiilor necesare radicalizării. Fenomenul radicalizării este și el în creștere, iar vulnerabilitatea dată de aceste situații critice poate ușura câștigarea de noi adepți de către grupările extremiste, crescând astfel pericolul asupra securității individuale sau colective.

În plus, radicalizarea este parte integrantă a conflictelor inerente oricărei societăți. Hanna, Clutterbuck și Rubin definesc radicalizarea ca fiind un „proces prin care indivizii își transformă viziunea asupra lumii în timp, dintr-un interval pe care societatea tinde să-l considere normal într-un interval pe care societatea tinde să-l considere extrem”³. Este important de menționat că această definiție nu include presupunerea că persoanele radicalizate comit neapărat și acte de violență, așa cum afirmă și Brian Jenkins.⁴

Scopul cercetării din cadrul acestui articol constă în explorarea fenomenului migrației în contextul creșterii radicalizării în vederea conștientizării efectelor negative ce pot apărea la nivelul societății și

¹ Gatrell, Peter, *The Making of the Modern Refugee*, New York: Oxford University Press, 2013.

² Polakow-Suransky, Sasha, *Go Back to Where You Came From: The Backlash against Immigration and the Fate of Western Democracy*, New York: Nation Books, 2017, p.17-27

³ Hanna, Greg, Lindsay Clutterbuck, and Jennifer Rubin, “*Radicalization or Rehabilitation: Understanding the challenge of extremist and radicalized prisoners*,” RAND Europe: RAND Technical Report 2008, p. 2.

⁴ Jenkins, Brian. “*Building an army of believers: jihadist radicalization and recruitment*” Testimony to the House Homeland Security Committee, RAND Corporation, 2007, p. 4

promovarea necesității adoptării unor măsuri potrivite de prevenire a efectelor negative în contextul globalizării.

Migrație și radicalizare

Migrația umană este determinată de o interacțiune dinamică a unor forțe opuse, conceptualizate în mod obișnuit ca factori de „respingere” și „atrageră”. Factorii de respingere se referă la condițiile adverse din țara de origine a unui migrant, cum ar fi instabilitatea politică, conflictul armat, guvernarea deficitară, violența sistemică sau lipsa oportunităților economice viabile, care îi determină pe indivizi să ia în considerare plecarea. În schimb, factorii de atracție denotă avantajele percepute ale unei țări de destinație, inclusiv stabilitatea politică, perspectivele economice, securitatea socială sau accesul la educație și asistență medicală. Este important de menționat că acești factori determinanți nu exercită o presiune uniformă asupra populațiilor; indivizii îi experimentează și răspund la ei în moduri diferențiate, în funcție de contextele lor socio-economice, politice și culturale. Decizia de a migra este rareori simplă, deoarece implică navigarea incertitudinilor relocării, inclusiv provocările integrării, dobândirii limbii, acceptării sociale și realizării aspirațiilor economice sau personale. Prin urmare, migrația trebuie înțeleasă atât ca o decizie profund personală, cât și ca un răspuns structural la inegalitățile și dezechilibrele globale.

Complexitatea care stă la baza modelelor migratorii contemporane a fost ilustrată clar în anii 2010, o perioadă considerată ca fiind al doilea cel mai mare val de migrație umane din istorie.⁵ Această mișcare a fost catalizată de o combinație de factori de respingere, inclusiv conflicte armate, eșecul statului și colapsul economic și factori de atracție, cum ar fi promisiunea stabilității politice, a oportunităților de angajare și a accesului la asistență socială și educație în țările de destinație.⁶

Conflictele din Siria, Eritreea și Libia, alături de instabilitatea persistentă din regiunile Americii Centrale, Africa Subsahariană și Asia de Sud, au propulsat migrația la scară largă către Europa, America de Nord și părți din Orientul Mijlociu. În același timp, statele din Asia de Sud și de Sud-Est au înregistrat o migrație semnificativă către vecini mai bogați, în căutarea supraviețuirii economice. Această mobilitate multifacțată a fost determinată nu doar de amenințări imediate la adresa vieții și a mijloacelor de trai, ci și de condițiile structurale ale unui sistem global care pune pe primul loc suveranitatea națională și controlul frontierelor în detrimentul mobilității și drepturilor umane.⁷ Mai mult, impactul tot mai intens al schimbărilor climatice și al degradării mediului este din ce în ce mai recunoscut ca factori critici care contribuie la strămutare și migrație,

⁵Castles, S., de Haas, H., & Miller, M. J., *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, 2014.

⁶De Haas, H., *The internal dynamics of migration processes: A theoretical inquiry*, Journal of Ethnic and Migration Studies, 2010.

⁷Jones, Violent Borders, Diamond, Jared, *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*, New York: Viking Press, 2005.

complicând și mai mult legătura dintre mișcare, vulnerabilitate și responsabilitatea geopolitică.⁸

Din perspectiva migranților, țările de destinație sunt văzute ca oportunități pentru îmbunătățirea condițiilor de viață. Dreptul internațional consacră anumite drepturi precum a fi tratat cu demnitate și dreptul la liberă circulație. Există, de asemenea, procese pentru obținerea statutului de refugiat pentru cei care sunt amenințați în țările lor de origine. Refugiații, așa cum sunt definiți de Convenția Națiunilor Unite privind statutul refugiaților din 1951, ratificată pe scară largă, sunt persoane care își părăsesc țara de origine și sunt împiedicate să se întoarcă din cauza „unei temeri bine întemeiate de persecuție pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică”.⁹ Solicitanții de azil sunt persoane care migrează într-o țară nouă în speranța de a fi recunoscuți ca refugiați.¹⁰

Drepturile refugiaților sunt echilibrate de drepturile statelor la suveranitate (sau control) asupra teritoriilor lor. Aceste drepturi de suveranitate prevalează în mare măsură asupra drepturilor migranților dintr-o serie de motive, inclusiv faptul că organizațiile internaționale sunt formate din state (care acționează în propriile lor interese, nu în interesele migranților anonimi) și că statele au capacități de aplicare a legii interne, în timp ce organismele juridice internaționale și ONG-urile în mare parte nu au. Organismele internaționale, ONG-urile, publicul și mass-media pot încerca să convingă statele să accepte migranți, dar această convingere nu este întotdeauna eficientă.

Mulți solicitanți de azil și refugiați se confruntă cu statut de rezidență nesigur în țările în care au migrat, afectând semnificativ orice efort de a dezvolta perspective pe termen lung pentru ei înșiși și familiile lor. Pentru mulți, această perioadă este marcată de anxietăți existențiale cu privire la perspectivele lor și la o posibilă întoarcere forțată în țara de origine. Lipsa perspectivelor și disperarea din cauza unei amenințări iminente de deportare ar putea încuraja o retragere în ideologiile extremiste violente; aceste ideologii pot servi drept strategii de ieșire dintr-un impas, oferind alinare pentru emoții precum disperarea, furia și căutarea răzbunării.

Condițiile de viață ale acestora sunt adesea marcate de acces limitat la locuințe, forță de muncă, cultură, educație și viață în comunitate. Accesul restricționat la serviciile publice împiedică crearea de rețele și legături sociale ca o etapă crucială pentru interacțiunea cu societatea și generează frustrări legate de așteptările privind un trai adecvat și succes personal.¹¹

⁸ International Organization for Migration (IOM), *World Migration Report 2022*.

⁹ Convenția privind statutul refugiaților, 28 iul. 1951, Parlamentul României, disponibil la: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/30115>, accesat la data de 11 iunie 2025.

¹⁰ Alba, Richard and Nancy Foner, *Strangers No More: Immigration and the Challenges of Integration in North America and Western Europe*, Princeton, NJ: Princeton University Press, 2015, p. 33-40.

¹¹ Koser, K., & Cunningham, A., *Migration, violent extremism and social exclusion*, World Migration Report 2018, Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2018, p. 209-223.

Studiile asupra comunităților de imigranți au arătat că restricțiile libertăților și drepturilor individuale, privarea de acces la viața socială și experiențele de excluziune socială pot alimenta nemulțumirile față de stat/sistem și pot încuraja retragerea din societate. Aceste experiențe pot declanșa căutarea unor structuri alternative de oportunități și a unor grupuri de sprijin, organizațiile radicale violente oferind eventual astfel de alternative.¹²

Solicitanții de azil și refugiații se confruntă adesea cu practici discriminatorii în viața publică. Acestea includ experiențe personale de discriminare și ostilitate în spațiile publice, pe piața muncii sau în școli. Experiențele de discriminare și rasism obstrucționează identificarea cu societatea și sunt exploatate în narațiunile extremiste religioase despre victimizare pentru a promova ideea imposibilității musulmanilor de a se integra în societățile europene.

Trăind în diaspora, aceștia se confruntă cu o răsturnare imediată și la scară largă a convențiilor sociale, valorilor și normelor juridice. Migrația în general, și migrația forțată în special, implică nevoia de a se adapta rapid la noile medii sociale. Aceasta implică și chestiuni de identitate și apartenență. Extremismul religios reprezintă o identitate individuală și colectivă extrem de accesibilă și cuprinzătoare, care ar putea fi percepută ca o atenuare a conflictelor de identitate și a căutărilor de orientare și sens.

Mulți solicitanți de azil și refugiați au trecut prin evenimente traumatice din cauza persecuției și violenței din țările lor de origine. În plus, mulți s-au confruntat cu situații care le-au pus viața în pericol, violență și încălcări ale drepturilor omului în timpul zborului lor spre Europa. Persecuțiile și violența continuă suferite de membrii familiei, rude și prieteni în țările de origine ar putea alimenta și mai mult anxietățile și ar putea pune o povară suplimentară asupra bunăstării refugiaților, cu consecințe potențial dăunătoare pentru sănătatea mintală. Dacă nu sunt abordate și tratate, experiențele traumatice cauzate de violență și maltratare riscă să contribuie la excluziunea socială, insecuritatea economică și dezorientarea și, prin urmare, se pot transforma în factori de risc pentru comportamentul violent și radicalizarea violentă.¹³

Deși radicalizarea în rândul migranților este departe de a avea un rezultat uniform, intersecția dintre migrația forțată, excluziunea sistemică și fragmentarea identității creează condiții care pot, în cazuri rare, dar cu impact, să favorizeze susceptibilitatea la ideologii extremiste. Această complexitate devine și mai pronunțată atunci când migrația este privită nu doar prin prisma provocărilor de integrare sau a traumelor psihologice, ci și

¹² Lyons-Padilla, S., Gelfand, M. J., Mirahmadi, H., Farooq, M., & van Egmond, M., *Belonging nowhere: Marginalization & radicalization risk among Muslim immigrants. Behavioral Science & Policy*, 2015

¹³ Radicalisation Awareness Network (RAN), Taking mental health insights into account in local P/CVE(RAN LOCAL and RAN H&SC ex post paper, Paris, 29 May 2019), disponibil la: https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/-networks/radicalisation_awareness_network/ranpapers/docs/ran_local_hsc_taking_mental_health_28052019_en.pdf, accesat la data de 11 iunie 2025.

prin prisma securității și a combaterii terorismului. În peisajul global după atentatul de la 11 septembrie, migrația s-a invocat din ce în ce mai mult în discursurile despre securitatea națională. Figura migrantului s-a transformat, în unele narațiuni politice și în media, dintr-o persoană care are nevoie de protecție, într-una ce reprezintă o potențială amenințare. Această securitizare a migrației, determinată de temerile față de terorism și destabilizare națională, a remodelat dramatic atitudinile publice, strategiile și politici dezvoltate și experiențele trăite de migrații înșiși. Pe măsură ce examinăm conexiunile percepute și reale dintre migrație și terorism, este crucial să interogăm atât validitatea empirică a acestor afirmații, cât și implicațiile politice mai largi pe care acestea le produc.

Christopher Rudolph surprinde „problema migrației către statele-națiune” atunci când susține că, „prin introducerea unui număr mare de oameni cu diverse medii etnoculturale și ideologice într-o societate gazdă, globalizarea migrației reprezintă o amenințare potențial semnificativă la adresa noțiunilor de identități naționale stabile, culturi și moduri de viață”. El observă că atacurile din 11 septembrie au schimbat percepția asupra migrației după o perioadă de câteva decenii în care migrația era văzută ca o situație economică avantajoasă. Astfel, în cadrul unui sondaj realizat de Fox News în noiembrie 2001, 65% dintre americanii care au răspuns că toată imigrația în țară trebuie oprită. Ulterior, legăturile dintre migrații, în special migrații ilegali, și teroriști au fost în curând promovate în retorica diferitor oficiali din întreaga lume.¹⁴

Versiunea de astăzi a migrantului-terorist, a membrului ISIS deghizat în refugiat sau a lupului singuratic-islamic radical, nu este mai puțin gravă. După cum scrie Felix Bethke, „există un consens general că afluxul de refugiați crește riscul de atacuri teroriste în țările gazdă”. Într-adevăr, comandantul NATO, Philip Breedlove, a susținut la începutul anului 2016 că fluxul de refugiați către Europa „masca mișcarea” teroriștilor ISIS care „se răspândeau ca un cancer” printre refugiați.¹⁵ Bethke observă că studii precum cele realizate de Choi și Salehyan¹⁶ și Milton, Spencer și Findley¹⁷ demonstrează legăturile dintre găzduirea de refugiați și o incidență crescută a terorismului în țara gazdă. Bethke subliniază, de asemenea, că condițiile precare din taberele de refugiați ar putea duce la radicalizare din cauza faptului că țările care primesc un număr mare de refugiați, cum ar fi

¹⁴ Rudolph, Christopher, *Security and the Political Economy of International Migration*, The American Political Science Review, 2003, pp. 605-616.

¹⁵ Bethke, Felix, *Migration of Terrorism*, Bockenforde, Markus, Nadja Krupke and Philipp Michaelis eds., *GlobalDialogues 13: A Multi-disciplinary Mosaic: Reflections on Global Cooperation and Migration*, 2016, p. 67.

¹⁶ Choi, Seung-Whan and Idean Salehyan, *No Good Deed Goes Unpunished: Refugees, Humanitarian Aid and Terrorism*, *Conflict Management and Peace Science* 30: 1, 2013, pp. 53-75.

¹⁷ Milton, Daniel, Megan Spencer and Michael Findley, *Radicalism of the Hopeless: Refugee Flows and Transnational Terrorism*, *International Interactions* 39: 5 2013, pp. 621-645.

Kenya și Libanul, nu au resursele necesare pentru a îngriji corespunzător acești nou-veniți.¹⁸

Într-un raport care adună dovezi existente despre legătura dintre migranți și terorism, Alex Schmid evidențiază exemple de radicalizare în taberele de refugiați, cazurile emblematice fiind taberele de refugiați palestinieni din Liban și Iordania și refugiații afgani din Pakistan și Iran. Cu toate acestea, el observă, de asemenea, că refugiații au fost ei înșiși în centrul atacurilor xenofobe. Schmid consideră că o gestionare deficitară a afluxului mare de refugiați care vin atât în Europa, cât și în Orientul Mijlociu ar putea duce la mai mult terorism transnațional.¹⁹

Deși logica conform căreia condițiile precare duc la refugiați radicalizați are sens, argumentul economic merge doar până la un anumit punct. Nu există o linie directă între sărăcie și radicalizare. Poate că maltratarea este o condiție exacerbantă, dar dacă sărăcia sau statutul de refugiat ar fi direct legată de radicalizarea violentă, atunci s-ar observa mai multă violență în locuri precum Malawi, în taberele de refugiați din Kenya și în locuri precum Bangladesh. Deși unele violențe provin din aceste regiuni, cele mai sărace locuri din lume nu sunt cele mai radicale; sărăcia și radicalizarea nu se suprapun în mod clar. Condițiile precare nu explică singure problema.

Studiul realizat de Dreher, Gassebner și Schaudt asupra legăturii dintre migrație și terorism găsește puține dovezi care să susțină afirmația că terorismul călătorește odată cu migrații. Autorii subliniază că multe studii care explorează legătura dintre imigranți și terorism aleg variabila dependentă, cercetând doar imigranții care au apelat la terorism. De asemenea, ei observă că multe studii în acest domeniu se bazează pe anecdote sau opinii, mai degrabă decât pe date sistematice.²⁰ Acest lucru se poate datora faptului că terorismul este rar, iar puținele cazuri notabile ajung în conștiința publică prin intermediul mass-media, ceea ce face ca actele teroristilor să fie importante, dar nu emblematice pentru populația în general.

În studiul lor, care examinează toate tipurile de imigranți în țările OCDE, Dreher și colaboratorii constată că migrații relativ calificați sunt semnificativ mai puțin predispuși să comită acte de terorism în noile lor țări decât migrații cu calificări mai scăzute. Aceștia observă că dovezile calitative indică faptul că majoritatea „străinilor care comit terorism global [au] locuit în țara pe care o atacă pentru o perioadă lungă de timp, în loc să intre și să se angajeze imediat într-un atac”. Autorii constată, de asemenea,

¹⁸ Bethke, Felix, *Migration of Terrorism*, Bockenforde, Markus, Nadja Krupke and Philipp Michaelis eds., *GlobalDialogues 13: A Multi-disciplinary Mosaic: Reflections on Global Cooperation and Migration*, 2016, pp. 68-69.

¹⁹ Schmid, Alex, *Links between terrorism and migration*. International Centre For Counter Terrorism, International Centre for Counterterrorism—the Hague, ICCT Research Paper, 2016, pp. 35-40.

²⁰ Dreher, Axel, Martin Gassebner, and Paul Schaudt, *The Effect of Migration on Terror—Made at Home or Imported from Abroad?*, CESifo Working Paper No. 6441, 2017, pp. 3-4.

că legile stricte care limitează drepturile imigranților sau împiedică integrarea migranților au efectul opus celui scontat, deoarece servesc la alienarea și, eventual, la radicalizarea migranților.²¹

În schimb, Bove și Bohmelt susțin că „imigranții sunt un vehicul important pentru difuzarea terorismului dintr-o țară în alta” prin mecanismele legăturilor sociale care duc la transferul convingerilor extremiste. Autorii, însă, constată că blocarea imigranților nu oferă niciun panaceu. Constatările lor statistice susțin politicile liberale de migrație. De fapt, ei constată că țările care primesc mai mulți migranți au de fapt niveluri mai scăzute de atacuri teroriste.²²

În mod similar, Milton, Spencer și Findley susțin că tratamentul defectuos aplicat refugiaților ar putea duce la o creștere a terorismului transnațional. După 11 septembrie, multe state-națiune au sporit restricțiile asupra refugiaților și a mișcării acestora. Mai mult, persoanele cu statut de refugiat nu erau deja tratate uman, deoarece „refugiații ocupă mult prea des tabere insalubre și izolate, care nu au acces la resurse de bază și asistență medicală”.²³

Radicalizarea, în special în contextul migrației, trebuie înțeleasă ca un proces profund contextual și multifactorial. Nu este un rezultat natural sau inevitabil al strămutării sau al experienței migratorii, ci unul care apare în anumite condiții socio-politice și psihologice. Cercetările arată în mod constant că excluziunea socială, marginalizarea, trauma nerezolvată și incertitudinea juridică prelungită se numără printre cei mai importanți factori care contribuie la radicalizarea violentă în rândul populațiilor strămutate.^{24,25} Ideea că migrația crește intrinsec riscul de terorism nu este susținută de dovezi empirice; mai degrabă, condițiile în care sunt primiți migranții, cum ar fi discriminarea sistemică, lipsa căilor de integrare și regimurile restrictive de azil, pot accentua vulnerabilitățile față de narațiunile extremiste.²⁶

Mai mult, securitizarea migrației, unde refugiații și solicitanții de azil sunt tratați ca potențiale amenințări la adresa securității, mai degrabă decât ca indivizi titulari de drepturi care au nevoie de protecție, a contribuit la un climat de suspiciune care, paradoxal, subminează coeziunea și încrederea socială.²⁷ Ca atare, radicalizarea nu este pur și simplu o

²¹ Dreher, Axel, Martin Gassebner, and Paul Schaudt, *The Effect of Migration on Terror—Made at Home or Imported from Abroad?*, CESifo Working Paper No. 6441, 2017, pg. 5-26

²² Bove, Vincenzo and Tobias Bohmelt, *Does Immigration Induce Terrorism?*, *The Journal of Politics*, 2016, pp. 575-584.

²³ Milton, Spencer and Findley, *Radicalism of the Hopeless: Refugee Flows and Transnational Terrorism*, 2013, pp. 622-623.

²⁴ Lyons-Padilla, S., Gelfand, M. J., Mirahmadi, H., Farooq, M., & van Egmond, M., *Belonging nowhere: Marginalization & radicalization risk among Muslim immigrants. Behavioral Science & Policy*, 2015.

²⁵ Radicalisation Awareness Network (RAN), *The Root Causes of Violent Extremism*, 2019.

²⁶ Dreher, A., Gassebner, M., & Schaudt, P., *Migration and Terrorism: Evidence from the OECD. Comparative Political Studies*, 2020.

²⁷ Huysmans, J., *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*, 2006.

consecință a cine migrează, ci mai degrabă a modului în care societățile receptoare gestionează incluziunea, identitatea și accesul la demnitate. Înțelegerea acestei dinamici este esențială pentru a trece dincolo de politicile reactive la răspunsuri proactive, bazate pe dovezi. Prin urmare, capitolul următor va explora propuneri concrete care vizează atenuarea riscului de radicalizare, protejând în același timp drepturile și bunăstarea migranților, refugiaților și a societăților gazdă deopotrivă.

Discuții

Pe baza analizei precedente, devine clar că strategiile eficiente de combatere a radicalizării în rândul migranților și solicitanților de azil trebuie să fie atât multidimensionale, cât și bazate pe drepturi, integrând prevenirea mobilizării atât a islamismului, cât și a extremismului de extremă dreapta. Următoarele propuneri, bazate pe cercetări empirice și practici politice, vizează construirea rezilienței la nivel individual, comunitar și instituțional.

În ceea ce privește elaborarea propunerilor de politici interne, cercetarea ne arată faptul că este necesar să fie incluse:

- **Toleranța:** Toleranța și acceptarea noilor populații prin politici favorabile imigranților ar putea reduce radicalizarea. Concepută în sens larg, o astfel de strategie ar fi probabil cuplată cu un regim care acceptă cu liberalitate intrarea migranților. O abordare tolerantă față de migranți, condusă de stat, ar submina probabil radicalizarea migranților, dar ar putea duce la o radicalizare xenofobă. Cei care resping imigranții ar putea submina această strategie, la fel ca și fluxurile continue și rapide de migranți, care ar îngreuna absorbția adecvată a oamenilor.

- **Integrare:** este necesară îmbunătățirea integrării refugiaților în societate, dar și consolidarea comunităților și dezvoltarea rezistenței acestora împotriva polarizării. În plus, strategiile adresate persoanelor sau grupurilor aflate în situații de risc trebuie să fie susținute de politici generale de incluziune socială. Centrele de consiliere sau structurile de informare sunt un element cheie al acestor eforturi, oferind sprijin multidisciplinar specializat (de exemplu, psihologi, asistenți sociali, consultanți familiari, educatori și alții) și sprijin multisectorial (servicii sociale și de sănătate, școlarizare, ONG-uri, poliție) pentru a preveni radicalizarea, dar și structuri de sprijin destinate refugiaților pentru servicii și nevoi de bază.

Pe lângă politicile interne care pot ajuta la integrarea migranților, la acceptarea acestora în societate și la limitarea expunerii acestora către discursurile radicale, este necesară și dezvoltarea unor politici internaționale eficiente care să ducă la protejarea securității, drepturilor omului și a societății:

- **Partajarea sarcinii de preluare și integrare a migranților:** Este necesar un sistem mai coerent, în care țările cu economii stabile să împartă „povara” acceptării migranților. Într-adevăr, pe măsură ce apar din ce în ce mai mulți factori ce determină migrația, țările vor trebui să își dezvolte capacități pentru a ajuta migrații și locuitorii strămutați. Fără un sistem coerent de acceptare, ar putea avea loc mari tulburări în societate.

• Centre de informare pentru migranți: Cercetările arată necesitatea existenței unei organizații de plasare a refugiaților care să coordoneze locurile în care sunt plasați refugiații politici și economici în întreaga lume. Un centru de plasare a refugiaților, înființat printr-un tratat internațional și condus de Națiunile Unite, ar putea rezolva câteva probleme. În primul rând, ar crea un sistem mai coerent pentru acceptarea refugiaților. În al doilea rând, ar putea conecta refugiații cu țări care fie au nevoie de competențele lor, fie au deja comunități din diaspora la care acești refugiați să se alăture. În cele din urmă, ar ușura povara națiunilor de sosire care se simt presate de migrație, prin împărțirea poverii acceptării refugiaților la nivel mondial.

• Reducerea inegalității pentru a stopa radicalizarea și migrația rapidă: Reducerea inegalității globale este extrem de importantă în căutarea unei lumi în care migranții și gazdele să trăiască împreună mai pașnic. În plus, reducerea inegalității va reduce nevoia de migrație, ceea ce va contribui la stabilizarea tuturor țărilor.

În concluzie, abordarea intersecției dintre migrație și radicalizare necesită o abordare holistică și pe mai multe niveluri a politicilor, care să echilibreze preocupările legate de securitate cu obligațiile umanitare și coeziunea socială. Strategiile interne axate pe toleranță, integrare și sprijin social cuprinzător pot reduce semnificativ vulnerabilitățile care pot duce la radicalizare. În același timp, cooperarea internațională și partajarea sarcinilor sunt esențiale pentru gestionarea fluxurilor de migrație în mod sustenabil și echitabil. Inițiative precum mecanismele de relocare coordonate la nivel global și eforturile pe termen lung de reducere a inegalităților structurale pot ajuta la atenuarea factorilor de respingere ai migrației, asigurând în același timp respectarea drepturilor omului și a demnității. Aceste propuneri, bazate atât pe dovezi empirice, cât și pe angajamente normative, subliniază faptul că calea către o securitate durabilă nu constă în excludere sau descurajare, ci în incluziune, responsabilitate comună și solidaritate globală.

Concluzii

Acest articol a explorat calea complementară și adesea greșit înțeleasă dintre migrație și radicalizare. Argumentul central avansat pe tot parcursul lucrării este că migrația în sine nu duce în mod inerent la radicalizare. Mai degrabă, condițiile în care sunt primiți migranții, marcate de excluziune socială, incertitudine juridică, marginalizare și securizarea mobilității, creează un teren fertil pentru ca narațiunile extremiste să prindă rădăcini. Atunci când migranții sunt percepuți în primul rând ca potențiale amenințări la adresa securității, politicile tind să acorde prioritate supravegherii în detrimentul sprijinului, restricțiilor în detrimentul integrării și suspiciunii în detrimentul solidarității. Acest lucru, la rândul său, favorizează alienarea și resentimentele care se pot mobiliza în forme radicale.

Prin urmare, o abordare mai constructivă și bazată pe dovezi necesită o mai mare coerență între politicile de migrație și cele de combatere a terorismului. Aceste domenii nu trebuie să funcționeze în contradicție. Guvernanța migrației ar trebui să recunoască faptul că politicile bazate pe drepturi, incluzive și orientate spre comunitate pot servi drept măsuri preventive împotriva radicalizării. În același timp, strategiile de combatere a terorismului trebuie să evite subminarea integrării prin stigmatizarea unor comunități întregi. Un model holistic, care abordează securitatea juridică, sprijinul psihosocial, construirea comunității și protecția împotriva discriminării, oferă o cale mai eficientă către reziliența pe termen lung și siguranța publică.

Pe măsură ce acest domeniu continuă să evolueze, mai multe domenii merită investigații științifice suplimentare și experimente politice. În primul rând, rolul spațiilor digitale în modelarea radicalizării în cadrul comunităților de migranți și diaspora necesită studii mai aprofundate și dezagregate, mai ales că grupurile extremiste vizează din ce în ce mai mult platformele online pentru recrutare și diseminare a narațiunilor. În al doilea rând, scalarea și integrarea serviciilor de sănătate mintală bazate pe traume în sistemele de primire și integrare a migranților rămâne un domeniu critic, dar subfinanțat. În cele din urmă, sprijinul reciproc și intervențiile conduse de comunitate, în special cele facilitate prin intermediul platformelor digitale, prezintă o frontieră promițătoare, dar subevaluată, atât în munca de integrare, cât și în cea de combatere a extremismului.

În cele din urmă, cercetarea și politicile viitoare trebuie să pornească de la o recunoaștere fundamentală: migranții nu sunt predispuși la radicalizare, dar traiectoriile lor pot fi modelate, fie constructiv, fie distructiv, de către societățile care îi primesc. Miza nu este doar morală sau umanitară, ci profund politică și legată de securitate. Soluțiile durabile nu vor veni prin izolare, ci printr-o implicare incluzivă, bazată pe dovezi.

BIBLIOGRAFIE

- ALBA R., FONER N., *Strangers No More: Immigration and the Challenges of Integration in North America and Western Europe*, Princeton, NJ: Princeton University Press, 2015;
- BETHKE F., *Migration of Terrorism*, Bockenforde, Markus, NadjaKrupkeandPhilippMichaeliseds., Global Dialogues 13: A Multi-disciplinaryMosaic: Reflections on Global Cooperation andMigration 2016;
- BOVE V., BOHMELT T., *DoesImmigration Induce Terrorism?*, The Journal of Politics, 2016;
- CASTLES S., DE HAAS, H., MILLER M. J., *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*, 2014;

- CHOI S., SALEHYAN I., *No Good Deed Goes Unpunished: Refugees, Humanitarian Aid and Terrorism*, Conflict Management and Peace Science 30: 1, 2013;
- Convenția privind statutul refugiaților, 28 iul. 1951, Parlamentul României, disponibil la: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/30115>;
- DE HAAS H., *The internal dynamics of migration processes: A theoretical inquiry*, Journal of Ethnic and Migration Studies, 2010;
- DREHER A., Gassebner, M., & Schaudt, P., *The Effect of Migration on Terror—Made at Home or Imported from Abroad?*, CESifo Working Paper No. 6441, 2017
- DREHER A., GASSEBNER M., SCHAUDT P., *Migration and Terrorism: Evidence from the OECD*, Comparative Political Studies, 2020;
- GATRELL P., *The Making of the Modern Refugee*, New York: Oxford University Press, 2013;
- HANNA G., CLUTTERBUCK L., RUBIN J., *Radicalization or Rehabilitation: Understanding the challenge of extremist and radicalized prisoners*, RAND Europe: RAND Technical Report 2008;
- HUYSMANS J., *The Politics of Insecurity: Fear, Migration and Asylum in the EU*, 2006;
- International Organization for Migration (IOM), *World Migration Report 2022*;
- JENKINS B., “Building an army of believers: jihadist radicalization and recruitment” Testimony to the House Homeland Security Committee, RAND Corporation, 2007;
- JONES V. B., DIAMOND J., *Collapse: How Societies Choose to Fail or Succeed*, New York: Viking Press, 2005;
- KOSER K., CUNNINGHA, A., *Migration, violent extremism and social exclusion*, World Migration Report 2018, Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2018;
- LYONS-PADILLA S., GELFAND M. J., MIRAHMADI H., FAROOQ M., VAN EGMOND M., *Belonging nowhere: Marginalization & radicalization risk among Muslim immigrants*, Behavioral Science & Policy, 2015;
- MILTON S., FINDLEY, *Radicalism of the Hopeless: Refugee Flows and Transnational Terrorism*, 2013;
- POLAKOW-SURANSKY S., *Go Back to Where You Came From: The Backlash against Immigration and the Fate of Western Democracy*, New York: Nation Books, 2017;
- Radicalisation Awareness Network (RAN), *The Root Causes of Violent Extremism*, 2019;
- Radicalisation Awareness Network (RAN), *Taking mental health insights into account* disponibil la: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/whatwedo/networks/radicalisation_awareness_network/ranpapers/docs/ran_local_hsc_taking_mental_health_28052019_en.pdf;

RUDOLPH C., *Security and the Political Economy of International Migration*, The American Political Science Review, 2003;
SCHMID A., *Links between terrorism and migration*. International Centre For Counter Terrorism, International Centre for Counterterrorism, the Hague, ICCT Research Paper, 2016.

